

Ναυπάκτου Ιερόθεος: Το μυστήριο του Σταυρού, κατά τον άγιο Γρηγόριο τον Παλαμά

[Μητροπολιτικό Έργο / Ι.Μ. Ναυπάκτου και Αγίου Βλασίου](#)

Ο άγιος Γρηγόριος ο Παλαμάς (1296-1359) Αρχιεπίσκοπος Θεσσαλονίκης, υπήρξε ένας από τούς κορυφαίους Πατέρες της Έκκλησίας μας, πού όπως γράφεται στην Άκολουθία του είναι «Πατέρων καύχημα», «θεολόγων τό στόμα», «τῶν Διδασκάλων ακρότης», «πέλαγος τοῦ λόγου», «πράξεως ὄργανον», «θεωρίας ακρότης».

- Γράφει ο [Μητροπολίτης Ναυπάκτου και Αγίου Βλασίου](#) Ιερόθεος

Οι ὁμιλίες πού ἐκφώνησε ὁ ἅγιος Γρηγόριος στήν Θεσσαλονίκη ὡς Ἀρχιεπίσκοπος τήν περίοδο μεταξύ 1350-1359 εἶναι ἡ πεμπτουσία τῆς ὅλης διδασκαλίας του, περίληψη ὅλου τοῦ ἔργου του, καί ἔχουν μεγάλη σημασία, γιατί ἐκτός τῶν ἄλλων, εἶναι ἔκφραση ὀρθόδοξης ποιμαντικῆς καί ὁμιλητικῆς.

Στίς ὁμιλίες αὐτές, μεταξύ τῶν ἄλλων ἀνέπτυξε καί τό θέμα τοῦ μυστηρίου τοῦ Σταυροῦ. Ὁ Σταυρός τοῦ Χριστοῦ εἶναι μυστήριο, καί ἐνεργοῦσε καί ἐνεργεῖ σέ

όλους τούς δικαίους, Προφήτες, Αποστόλους, Άγίους διά μέσου τῶν αἰώνων. Γι' αὐτό ὑπάρχουν πολλοί φίλοι τοῦ Σταυροῦ στή Παλαιά καί τήν Καινή Διαθήκη καί στήν ζωή τῆς Ἐκκλησίας, ὅπως ὑπάρχουν καί οἱ ἐχθροί τοῦ Σταυροῦ. Ἡ βίωση τοῦ μυστηρίου τοῦ Σταυροῦ ἐκφράζεται μέ τήν πράξη, ὡς κάθαρση ἀπό τά πάθη, καί μέ τήν θεωρία, ὡς φωτισμός τοῦ νοῦ καί θέα τοῦ Φωτός τοῦ Θεοῦ.

Πρός τό τέλος τῆς ὁμιλίας του ἀφοῦ ἀναλύει τόν λόγο καί τό μυστήριον τοῦ Σταυροῦ πού ἐνεργοῦσε καί ἐνεργεῖ σέ ὅλους τούς δικαίους καί ἁγίους, στή συνέχεια γράφει καί γιά τόν τύπο τοῦ Σταυροῦ, τό παραθέτω σέ μετάφραση.

«Ὅχι μόνο ὁ λόγος καί τό μυστήριον τοῦ Σταυροῦ, ἀλλά καί ὁ τύπος εἶναι θεῖος καί προσκυνητός, διότι εἶναι σφραγίς ἱερά, σωστική καί σεβαστή, ἁγιαστική καί τελεστική τῶν ὑπερφυῶν καί ἀπορρήτων ἀγαθῶν πού ἐνεργήθηκαν στό γένος τῶν ἀνθρώπων ἀπό τόν Θεό, ἀναιρετική κατάρας καί καταδίκης, καθαιρετική φθορᾶς καί θανάτου, παρεκτική αἰδίου ζωῆς καί εὐλογίας, σωτηριῶδες ξύλο, βασιλικό σκήπτρο, θεῖο τρόπαιο κατά ὁρατῶν καί ἀοράτων ἐχθρῶν, ἔστω καί ἂν οἱ ὀπαδοί τῶν αἱρετικῶν φρενοβλαβῶς δυσαρעστοῦνται».

Αὐτό τό γράφει διότι σχηματίζοντας τόν τύπο τοῦ Σταυροῦ τελοῦνται ὅλα τά Μυστήρια (Βάπτισμα, Χρίσμα, Θεία Εὐχαριστία, Γάμος) καί μέ αὐτό εὐλογοῦν οἱ Κληρικοί τόν λαό, γι' αὐτό ὁ τύπος τοῦ Σταυροῦ εἶναι «σφραγίς ἱερά καί σωστική καί αἰδέσιμος, ἁγιαστική καί τελεστική» τῶν ἀπορρήτων μυστηρίων.

Μέ τόν Σταυρό δυσαρעστοῦνται ὅσοι ἔχουν κακόδοξες θεωρίες καί ἀπόψεις. Μάλιστα μερικοί «αὐτοχειροτόνητοι θεολόγοι» τά περί καθάρσεως, φωτισμοῦ καί θεώσεως, πού εἶναι ἡ πεμπτουσία τοῦ λόγου τοῦ Χριστοῦ, τῶν Αποστόλων καί τῶν Ἀγίων τά θεωροῦν ἤδηθεν ὡς νεοπλατωνικές ἐπιδράσεις»!!!

Πρόκειται γιά μεγάλη πλάνη καί ἔλλειψη θεολογικῶν προϋποθέσεων μελέτης τῶν κειμένων, ἀφοῦ δέν μποροῦν νά διακρίνουν ὅτι ἄλλο εἶναι τά «ἄκτιστα ρήματα» ἡ θεοπτία, καί ἄλλο εἶναι τά «κτιστά ρήματα, νοήματα καί εἰκονίσματα» μέ τήν ὁποία διατυπώνεται.

Κατά τήν χαρακτηριστική φράση τοῦ ἁγίου Γρηγορίου τοῦ Παλαμᾶ «μή ἐν ρήμασι οὐδ' ἀπλῶς ἐν γράμμασιν, ἀλλ' ἐν πράγμασιν ἡμῖν ἡ εὐσέβεια, κατά τούς θεολόγους». Τά «πράγματα» εἶναι ἡ ἀποκαλυφθεῖσα πίστη, ἐνῶ στήν συνέχεια αὐτή καταγράφεται μέ «ρήματα», «γράμματα», πού προσλαμβάνονται ἀπό τό περιβάλλον.

Παραθέτω μιά μικρή περίληψη τῆς ἐκπληκτικῆς αὐτῆς ὁμιλίας τοῦ ἁγίου Γρηγορίου τοῦ Παλαμᾶ γιά τό μυστήριο, τόν λόγο καί τόν τύπο τοῦ Σταυροῦ τοῦ Χριστοῦ.